WILLIAM AUSTIN

PETER RUGG, DISPĂRUTUL

Jonathan Dunwell, din New York, către domnul Herman Krauft

Domnule,

După cum v-am făgăduit, vă trimit alăturat toate amănuntele ce le-am putut culege cu privire la bărbatul şi copilul dispăruţi, de care v-aţi interesat.

Vă amintiţi poate că afacerile m-au obligat să plec la Boston în vara lui 1820. Luasem vaporul până la Providence şi, la sosirea mea, am aflat că toate locurile, în trăsura de poştă, fuseseră reţinute. Trebuia deci sau să aştept câteva ore cursa următoare, sau să primesc a lua loc pe capră, lângă vizitiu.

M-am aşezat aşadar lângă acesta din urmă, care părea să fie un om inteligent şi comunicativ. Totuşi, de-abia străbătusem zece mile, când, deodată, caii îşi lăsară urechile spre spate şi atât de turtite ca la iepuri. Vizitiul mă întrebă atunci dacă luasem cu mine un impermeabil.

— Nu, i-am răspuns. Pentru ce?

— O să aveţi în curând nevoie de aşa ceva. Uitaţi-vă la urechile cailor.

— În adevăr. Voiam tocmai să te întreb de ce...

— Au simţit apropierea celui care aduce furtună şi nu peste mult timp îl vom întâlni.

În momentul acela nu era un singur nor pe cer. Dar, peste puţin, se ivi un punct negru.

— Uite-l pe aducătorul de furtună, zise tovarăşul meu de drum. Lasă întotdeauna o ceaţă în urma lui. Din pricina lui am ajuns de atâtea ori ud leoarcă, că n-am să-l uit câte zile oi trăi! Bietul de el, nu duce o viaţă prea veselă şi e mai nenorocit decât s-ar crede.

În scurt timp, un bărbat, însoţit de-o fetiţă, trecu în goana

WILLIAM AUSTIN

PETER RUGG, DISPĂRUTUL

Jonathan Dunwell, din New York, către domnul Herman Krauft

Domnule,

După cum v-am făgăduit, vă trimit alăturat toate amănuntele ce le-am putut culege cu privire la bărbatul şi copilul dispăruţi, de care v-aţi interesat.

Vă amintiţi poate că afacerile m-au obligat să plec la Boston în vara lui 1820. Luasem vaporul până la Providence şi, la sosirea mea, am aflat că toate locurile, în trăsura de poştă, fuseseră reţinute. Trebuia deci sau să aştept câteva ore cursa următoare, sau să primesc a lua loc pe capră, lângă vizitiu.

M-am aşezat aşadar lângă acesta din urmă, care părea să fie un om inteligent şi comunicativ. Totuşi, de-abia străbătusem zece mile, când, deodată, caii îşi lăsară urechile spre spate şi atât de turtite ca la iepuri. Vizitiul mă întrebă atunci dacă luasem cu mine un impermeabil.

— Nu, i-am răspuns. Pentru ce?

— O să aveţi în curând nevoie de aşa ceva. Uitaţi-vă la urechile cailor.

— În adevăr. Voiam tocmai să te întreb de ce...

— Au simţit apropierea celui care aduce furtună şi nu peste mult timp îl vom întâlni.

În momentul acela nu era un singur nor pe cer. Dar, peste puţin, se ivi un punct negru.

— Uite-l pe aducătorul de furtună, zise tovarăşul meu de drum. Lasă întotdeauna o ceaţă în urma lui. Din pricina lui am ajuns de atâtea ori ud leoarcă, că n-am să-l uit câte zile oi trăi! Bietul

de el, nu duce o viaţă prea veselă şi e mai nenorocit decât s-ar crede.

În scurt timp, un bărbat, însoţit de-o fetiţă, trecu în goana mare — cu cel puţin douăsprezece mile pe oră — într-o cabrioletă, odinioară de lux, dar acum uzată de intemperii şi trasă de un cal mare, negru. El trăgea de frâie, de parcă s-ar fi temut să n-o ia calul la goană. Părea obosit, amărât, şi privea cu nelinişte la călători şi mai ales la vizitiu şi la mine. Îndată ce-a trecut de noi, caii şi-au ridicat iarăşi urechile, unindu-le aproape deasupra capului.

— Cine e omul ăsta? am întrebat eu. Pare foarte neliniştit.

— Nimeni nu-l cunoaşte, dar şi pe el, şi pe copil, toţi îi ştiu foarte bine. L-am întâlnit de peste o sută de ori şi m-a întrebat de tot atâtea ori care e drumul spre Boston, chiar atunci când venea dintr-acolo, încât până la urmă nici nu-i mai răspundeam. Tocmai de aceea se uita aşa la mine.

— Dar nu se opreşte niciodată din drum?

— Niciodată. Afară doar ca să întrebe care e drumul spre Boston. Oriunde s-ar afla, o să vă răspundă că nu se poate opri, fiindcă trebuie să ajungă în aceeaşi seară la Boston.

Urcam tocmai coasta unei coline înalte la Walpole, şi, cum vedeam în faţa noastră un cer neobişnuit de senin, îmi venea să-i amintesc în glumă, vizitiului, de chestia cu impermeabilul. Nici un nor nu se zărea la orizont.

— Vă uitaţi în partea de unde a venit omul acela, îmi zise el. Aşa, într-acolo trebuie să priviţi. Furtuna nu-i iese niciodată înainte, ci vine în urma lui.

În curând ne-am apropiat de-o altă colină. Ajungând pe culme, vizitiul îmi arătă, la răsărit, un mic punct negru cât o bilă de mare.

— Iată sămânţa furtunii, spuse el. Poate că ajungem la Polley înainte de a izbucni, dar omul

cu copilul or să călătorească până la Providence, pe-o ploaie cu tunete şi fulgere.

Deodată, ca împinşi de instinct, caii au început să gonească de două ori mai iute. Norul cel mic şi negru trecu peste şoseaua naţională, se mări, se umflă, se lăţi în cele patru vânturi. Acest nor ciudat atrase atenţia tuturor călătorilor, căci, după ce crescu foarte mult, se micşoră, îngroşându-se şi devenind tot mai dens. Fulgerele ce se iscau fără întrerupere îl prefăceau într-un fel de reţea neregulată, dându-i mii de forme fantastice. Vizitiul îmi atrase atenţia asupra unui amănunt ciudat, şi anume, pretindea că la fiecare fulger, în mijlocul norului, se putea zări limpede silueta unui bărbat într-o cabrioletă trasă de-un cal negru. Dar, în realitate, eu nu vedeam nimic. Se întâmplă adesea ca închipuirea să lucreze în locul simţurilor, atât în lumea vizibilă, cât şi în cea invizibilă. Furtuna, încă departe de noi, ameninţa totuşi să izbucnească. De-abia sosisem la hanul din Polley că începu să plouă cu găleata, dar nu ţinu mult. Norul o luă de-a lungul şoselei naţionale ce duce la Providence. Peste câteva clipe, un călător cu înfăţişare onorabilă îşi opri trăsura la uşă. Dat fiind că bărbatul şi copilul din cabrioletă treziseră în noi oarecare interes, l-am întrebat pe noul călător dacă-i întâlnise pe cei doi. Ne-a răspuns afirmativ; omul părea că se rătăcise şi-l întrebase unde-i Boston; dădea bici calului ca şi cum ar fi vrut s-o ia înaintea furtunii, dar un fulger se aprinsese chiar deasupra capului său, părând că-l acoperă, dimpreună cu copilul, calul şi cabrioleta.

— M-am oprit, zise călătorul, crezând că-l lovise trăsnetul. Dar calul şi-a sporit viteza şi, pe cât îmi puteam da seama, alerga tot atât de repede ca furtuna.

În timp ce vorbea călătorul, sosi un negustor ambulant cu căruţa plină de articole de tinichea, de pe care şiroia ploaia; şi, la întrebările noastre, ne răspunse că, în cele cincisprezece zile de drum, îl

întâlnise pe omul cu cabrioleta în patru state diferite; că acesta l-a întrebat unde e drumul spre Boston, şi că, de fiecare dată, o ploaie grozavă îi umpluse căruţa, risipindu-i până şi marfa lui de tinichea, încât se hotărâse ca în viitor să-şi asigure calabalâcul. Dar ceea ce-l mirase mai mult era faptul că propriul său cal, cu mult înainte ca omul acela să apară în zare, se oprea în mijlocul drumului, dându-şi urechile pe spate.

— Pe scurt, nădăjduiesc să nu mai dau cu ochii nici de omul ăsta, nici de calul lui, spuse în încheiere negustorii ambulant. Parcă nu sunt de pe lumea asta.

Atât am aflat atunci şi desigur aş fi uitat cu totul aceste întâmplări stranii, aşa cum uiţi un vis, dacă, aflându-mă de curând în pragul hotelului „Benett", la Hartford, n-aş fi auzit pe cineva strigând: „Uite-l pe Peter Rugg cu fetiţa! E obosit, ud leoarcă şi mai departe de Boston ca niciodată."

L-am recunoscut atunci pe individul de acum trei ani, căci cine l-a văzut o dată pe Peter Rugg nu-l mai uită.

— Peter Rugg! zisei, dar cine e Peter Rugg?

— Păi, nimeni nu ştie precis cine e, răspunse străinul. E un călător cunoscut de toţi, pe care hangiii n-au de ce-l preţui, căci nu se opreşte niciodată ca să mănânce, să bea ori să doarmă. Mă-ntreb de ce guvernul nu-l angajează la poştă.

— N-aş fi de părerea asta, reluă alt călător; cât timp i-ar trebui să ducă o scrisoare la Boston? Pe cât ştiu, de peste douăzeci de ani Peter Rugg tot caută oraşul ăsta.

— Dar, întrebai eu, nu se opreşte niciodată din drum? L-am mai văzut acum trei ani, aproape de Providence, şi mi s-a povestit o istorie ciudată pe seama lui. Vă rog, domnul meu, daţi-mi ceva mai multe amănunte despre el.

— Domnule, îmi răspunse străinul, cei care ştiu mai multe despre el sunt mai avari la vorbă. Am auzit că Dumnezeu înseamnă pe câte-un om,

în chip de pedeapsă. Pentru ce-a fost osândit Peter Rugg nu ştiu, dar cred că aş fi mai curând dispus să-l plâng decât să-l judec.

— Vorbiţi ca un om de treabă, i-am răspuns. Şi fiindcă-l cunoaşteţi de atâta vreme, fiţi bun şi mai daţi-mi câteva amănunte. S-a schimbat mult?

— Da, desigur. Nu-l vezi vreodată mâncând, bând sau dormind, iar copilul lui arată mai în vârstă ca el. Pare că trăieşte în afara timpului şi că tare ar dori să găsească vreun loc unde să-şi tragă sufletul.

— Şi calul? întrebai eu.

— Calul e mai gras şi mai vioi ca oricând, şi cu siguranţă mai sprinten ca acum douăzeci de ani. Ultima dată când Rugg mi s-a adresat, a fost ca să mă întrebe cât mai e până la Boston. I-am răspuns: „Să fie o sută de mile în cap". „De ce mă amăgeşti şi-mi dai informaţii false? îmi spuse el. Nu-i drept să-ţi râzi de-un drumeţ. M-am rătăcit, arată-mi, te rog, drumul cel mai scurt spre Boston." I-am repetat că Boston e la o sută de mile de locul acela. „Cum poţi spune una ca asta? făcu el. Aseară mi s-a spus că n-ar mai fi până acolo decât cincizeci, şi-am mers toată noaptea." „Dar, i-am spus, dumneata vii acum de la Boston. Trebuie să te întorci înapoi." „Of, mereu trebuie să mă întorc înapoi, se vaită el. Pesemne că Boston se mişcă după vânt şi se învârteşte ca acul busolei. Unul îmi spune că e la răsărit, altul că e la apus*;* iar şefii de poşte îmi dau îndrumări aiurea." „Dar opreşte-te să te odihneşti, i-am spus eu. Arăţi obosit şi ud până la piele." „Da. A fost o vreme foarte rea de când am plecat de acasă." „Atunci fă o haltă." „Nu pot să întârzii, căci trebuie să fiu acasă astă-seară. Cred însă că vă înşelaţi asupra distanţei până la Boston." Lăsă liber frâul calului pe care-l strunea cu greutate şi dispăru ca un fulger. După câteva zile, îl întâlnii din nou, puţin înainte de Claremont, urcând colinele de la Unity, cam cu douăsprezece mile pe oră.

— Chiar aşa-l cheamă, Peter Rugg, sau asta e o poreclă?

— Nu ştiu. Dar presupun că n-o să nege că-l cheamă aşa. Uite-l că vine, cu calul, poţi să-l întrebi.

Peste o clipă, un cal negru, sprinten, se apropie în trap repede, îmi propusesem să intru în vorbă cu Rugg, sau cel puţin cu necunoscutul căruia i se spunea astfel. Ieşii deci în mijlocul străzii, făcându-i semn să oprească. El trase de hăţuri.

— Domnule, am început eu să vorbesc, pot să vă întreb dacă sunteţi într-adevăr domnul Rugg, căci mi se pare că v-am mai întâlnit?

— Chiar aşa mă cheamă: Peter Rugg, zise el. Din păcate, m-am rătăcit. Sunt ud leoarcă şi tare obosit. Sunteţi atât de bun să-mi arătaţi drumul spre Boston?

— Locuiţi deci la Boston, pe ce stradă?

— Middle Street.

— Când aţi plecat din Boston?

— Nu pot spune precis, dar cred că de foarte multă vreme.

— Şi cum de v-aţi muiat amândoi până la piele? Că doar azi n-a plouat?

— I-a tras o ploaie grozavă, acolo, în susul râului. Dar dacă întârzii, n-o să ajung astă-seară la Boston. Mă sfătuiţi să iau drumul cel vechi sau pe cel nou, pentru care trebuie plătită trecerea?

— Sunt o sută şaptesprezece mile pe drumul cel vechi şi nouăzeci şi şapte pe celălalt.

— Glumiţi pesemne. Nu se cade să induceţi în eroare un drumeţ. Ştiţi prea bine că nu sunt decât patruzeci de mile de la Newburyport la Boston.

— Dar nu suntem la Newburyport, ci la Hartford.

— Nu, domnule! Nu e Newburyport aci şi n-am mers de-a lungul râului Merrimack?

— Nu, domnule. Sunteţi la Hartford şi râul acesta e Connecticut.

Îşi frângea mâinile şi părea că nu mă crede.

— Nu cumva şi râurile şi-au schimbat cursul, cum şi-au schimbat locul oraşele? zise el oftând. Dar uitaţi-vă, norii se adună la miazăzi, şi la noapte o să plouă.

Nu voi să mai zăbovească. Nerăbdător, calul făcu un salt, coastele i se umflară ca nişte aripi; părea că vrea să înghită tot spaţiul din faţa lui.

În sfârşit, mă gândeam eu, descoperisem o cheie la povestea lui Peter Rugg şi mă hotărâi ca, la primul prilej când mă voi duce după treburi la Boston, să fac noi cercetări acolo.

După câtva timp, doamna Croft, o bătrână ce locuia de douăzeci de ani la Boston pe Middle Street îmi dădu amănuntele de mai jos. Iată ce-mi povesti ea:

Vara trecută, la căderea nopţii, cineva se opri la poarta răposatei doamne Rugg. Doamna Croft ieşi la poartă, văzu un bărbat şi o fetiţă într-o cabrioletă uzată de ploi şi furtuni, şi trasă de-un cal negru. Străinul întrebă de doamna Rugg. Ea răspunse că doamna Rugg murise la o vârstă foarte înaintată, de mai bine de douăzeci de ani.

— Cum mă puteţi induce în eroare? Rugaţi-o pe doamna Rugg să iasă la uşă.

— Vă repet, domnule, că doamna Rugg nu mai locuieşte aci de douăzeci de ani. Nimeni altcineva în afară de mine nu mai stă în casa asta, şi eu sunt Betsy Croft.

Omul se uita în susul şi în josul străzii şi declară:

— Deşi zugrăveala s-a coşcovit, totuşi aceasta e casa mea.

— Da, zise fata, uite şi piatra din faţa porţii pe care mă aşezam să-mi mănânc pâinea cu unt.

— Dar acum parcă ar fi pe cealaltă parte a străzii, reluă străinul. Ciudat, toate par că s-au mutat de la locul lor. Străzile s-au schimbat,

oamenii s-au schimbat, oraşul mi se pare a fi altul şi, fapt încă şi mai ciudat, Catherine Rugg şi-a părăsit soţul şi copilul. Vă rog, urmă el, ştiţi cumva dacă John Foy s-a întors din călătoria pe mare? Plecase într-o călătorie lungă; e o rudă a mea. Dacă l-aş putea întâlni, mi-ar da ştiri despre doamna Rugg.

— Unde locuia? întrebă doamna Croft. N-am auzit niciodată vorbindu-se de John Foy.

— Puţin mai departe, acolo pe Orange-tree Lane.

— Aci nu există nici o stradă cu numele ăsta.

— Ce-mi tot spuneţi! Şi străzile au dispărut? Şi ele? Orange-tree Lane e la capătul lui Hanover Street, aproape de Pemberton's Hill.

— Nici cu numele ăsta nu ştiu să fie vreo stradă.

— Glumiţi desigur, doamnă. Îl cunoaşteţi cu siguranţă pe fratele meu, William Rugg. Locuieşte pe Royal Exchange Lane, aproape de King Street.

— Vă asigur că nu există în acest oraş nici o stradă cu numele de King Street.

— Nu există King Street? Drept cine mă luaţi? Spuneţi mai bine că nu există nici regele George. Dar cum vedeţi, doamnă, sunt ud până la piele şi obosit, şi-am nevoie de odihnă. Mă duc la hanul Hart, de lânga piaţă.

— Care piaţă, domnule? Se vede că v-aţi rătăcit. Sunt mai multe pieţe.

— E una singură, aproape de port.

— A, piaţa veche! Dar de douăzeci de ani nu mai locuieşte nimeni în cartierul acela.

Străinul păru uluit şi murmură cu un glas ce abia se înţelegea:

— Curios! Oraşul ăsta seamănă totuşi cu Boston. Dar acum înţeleg că am greşit. E o altă doamnă Rugg şi o altă stradă Middle Street. Atunci, doamnă, îmi puteţi arăta drumul spre Boston?

— Dar sunteţi la Boston, domnule. Asta e oraşul Boston. Nu ştiu să fie vreun altul.

— Se poate să fie şi acesta un oraş care se cheamă Boston, dar nu e cel în care locuiesc eu. Mi-aduc aminte acum că am trecut peste un pod, în loc să trec cu *ferry-boat*-ul. Ce pod era, vă rog?

— Podul peste Charles River.

— Acum văd unde am greşit. Între Boston şi Charlestown se circulă pe-un *ferry-boat,* nu pe-un pod. Da, da, m-am înşelat. Dac-aş fi la Boston, calul m-ar duce drept în poarta mea. Dar calul dă semne de nerăbdare, ca să mă facă să-nţeleg că nu cunoaşte locul. E absurd să-l fi luat drept vechiul meu Boston. Oraşul acesta e mult mai frumos şi mai nou. Cred că Boston trebuie să fie destul de departe e aci, de vreme ce nici doamna nu-l cunoaşte.

La aceste cuvinte, calul începu să necheze şi să lovească pământul cu copita. Străinul se arătă oarecum dezamăgit şi oftă. „Va să zică tot n-o să fiu astă-seară acasă!" Apoi, dând drumul frâului, porni mai departe şi în curând femeia nu-l mai văzu.

Era evident că generaţia din care făcea parte Peter Rugg nu mai exista.

Asta e tot ce-am putut afla de la doamna Croft despre Peter Rugg; dar ea îmi vorbise despre un bătrân, domnul James Felt, care locuia nu departe de casa ei şi care ţinuse un jurnal, unde consemna evenimentele mai însemnate ce se întâmplaseră în ultimii cincizeci de ani. La rugămintea mea, ea trimise să-l cheme. Când îi spusei ce anume cercetez, domnul Felt îmi răspunse că-l cunoscuse pe Rugg în tinereţea sa şi că dispariţia lui pricinuise oarecare surprindere; dar, cum se întâmpla câteodată, ca unii oameni să fugă pentru a scăpa de alţii, sau de ei înşişi, şi cum nici un creditor nu venise să reclame ceva, cu timpul, Rugg, fata, calul şi trăsura lui fură daţi uitării.

— Ce e drept, zise domnul Felt, afacerea Rugg a dat naştere la tot soiul de istorii, adevărate sau false, nu ştiu, dar pe vremea mea se petreceau lucruri ciudate, fără ca ziarele să le pomenească măcar.

— Domnule, zisei eu, Peter Rugg trăieşte. L-am văzut de curând, cu copila, calul şi cabrioleta lui. De aceea v-aş fi îndatorat să-mi povestiţi tot ce ştiţi, sau tot ce-aţi auzit despre el.

— Se poate, răspunse John Felt, ca Peter Rugg să mai trăiască, dragă domnule, nu neg, dar că l-aţi văzut cu copila lui, asta e cu neputinţă, căci Jenny Rugg, dacă trăieşte, trebuie să aibă cel puţin — staţi o clipă — 1770, masacrul din Boston — Jenny Rugg avea pe atunci vreo zece ani, domnule, aşa că azi trebuie să aibă peste şaizeci. E foarte posibil ca Peter Rugg să mai fie în viaţă, căci nu era decât cu *zece* ani mai mare ca mine. Eu am împlinit abia optzeci în martie trecut, şi cred că voi trăi cu douăzeci de ani mai mult decât alţii.

Înţelesei atunci că domnul Felt dăduse în mintea copiilor şi pierdui nădejdea să mai capăt de la el vreo informaţie valabilă.

Îmi luai ziua bună de la doamna Croft şi mă dusei la hotelul Marlborough.

„Dacă Peter Rugg călătoreşte de pe vremea masacrului de la Boston, mă gândii eu, poate tot atât de bine să-şi continue călătoria până în vecii vecilor. Dacă cei din generaţia lui ştiu prea puţine despre el, generaţia următoare va şti şi mai puţin încă, şi Peter Rugg şi fata lui nu vor mai fi având nici o legătură cu lumea asta."

În cursul serii, povestii ce mi se întâmplase pe Middle Street.

— A, credeţi într-adevăr că l-aţi văzut pe Peter Rugg? exclamă unul din convorbitorii mei surâzând. L-am auzit pe bunicul meu vorbind despre el, ca şi cum ar fi crezut realmente în povestea asta.

— Domnule, vă rog, să comparăm ce povestea bunicul dumneavoastră cu ceea ce mi s-a povestit mie.

— Dacă e să cred ce-mi spunea bunicul, Peter Rugg a locuit odinioară pe Middle Street, chiar în acest oraş. Avea o avere frumoasă, era însurat, avea o fată şi era stimat de toată lumea pentru viaţa lui ordonată şi bunele sale moravuri. Dar, din păcate, avea uneori crize de furie şi de înjurături groaznice. În timpul acestor accese, dacă dădea de vreo uşă închisă, o dobora cu o lovitură de picior. Câteodată i se întâmpla să facă o tumbă, cu picioarele în sus şi capul în jos, înjurând. În timpul unei crize, fu cel dintâi care izbuti să facă saltul mortal, executând astfel ceea ce, de atunci, alţii fac ca să câştige bani. Într-o zi, Rugg a fost văzut rupând cu dinţii un piron de cincizeci de centime. Pe vremea aceea, bărbaţii şi chiar băieţii purtau perucă; la furie, Peter îşi ieşea din fire într-atât încât până şi părul perucii i se făcea măciucă. Unii susţineau că asta se întâmpla din cauza înjurăturilor, alţii, încercând să dea o explicaţie mai raţională, afirmau că, sub influenţa furiei, care, zice-se, dilată arterele, craniul său creştea în volum. Când era în criză, Rugg nu se temea nici de Dumnezeu, nici de Diavol. În afara acestor tulburări trecătoare, Rugg trecea, în ochii tuturor, drept un ins cumsecade, căci, după ce îi treceau crizele de furie, nu era om mai calm ca el.

Într-o dimineaţă, către sfârşitul toamnei, Rugg plecă la Concord împreună cu fetiţa lui, alături de el, în cabrioleta trasă de-un cal negru, mare şi frumos. Pe drumul de întoarcere îl surprinse o furtună puternică. Noaptea se opri la Menotomy — acum se cheamă West Cambridge — în faţa casei unui prieten, domnul Cutter, care-l rugă stăruitor să rămâie peste noapte la el. Cum Rugg refuză invitaţia, Cutter stărui: „Cum se poate, domnule Rugg, să călătoriţi pe-o furtună ca asta? Noaptea e nespus de întunecoasă. Fetiţa

dumitale o să piară. Eşti într-o cabrioletă deschisă şi furtuna se înteţeşte." *„N-are decât să se înteţească,* strigă Rugg, înjurând groaznic. *Dacă n-ajung astă-seară, în ciuda furtunii, să nu mai ajung niciodată să-mi văd casa!"* La aceste vorbe, dădu bici calului său sprinten şi pieri ca fulgerul. Peter Rugg nu se întoarse acasă nici în seara aceea, nici în seara următoare, şi, după ce-l dădură dispărut, nimeni nu i-a mai dat de urmă, dincolo de Menotomy. Multă vreme, în fiecare noapte întunecoasă şi furtunoasă, soţiei lui Peter Rugg i se părea că aude pocnetul de bici, tropotul iute al unui cal şi zgomotul unei trăsuri trecând prin faţa porţii. Vecinii auzeau şi ei aceleaşi zgomote, şi unii susţineau că era calul lui Rugg, al cărui tropot îl recunoşteau. Faptul se repeta atât de des încât, mai în urmă, unii s-au hotărât să stea de pândă cu felinarele, şi l-au văzut pe adevăratul Peter Rugg, cu fetiţa lui, calul şi cabrioleta, cu capul întors spre casa lui, încercând zadarnic să oprească în faţa porţii. A doua zi, prietenii doamnei Rugg au căutat să-i regăsească soţul şi copila. Au cercetat toate hanurile şi grajdurile din oraş. Dar Rugg nu trăsese nicăieri la Boston. Nimeni nu-l revăzuse, deşi unii afirmau că tropotul calului şi uruitul trăsurii pe caldarâm zguduiseră casele pe amândouă părţile străzii. Ceea ce nu era cu neputinţă, căci, pe vremea aceea, o căruţă grea făcea, în trecere, să se zguduie casele ca un cutremur de pământ. Dar nici vecinii lui Rugg n-au mai stat la pândă după aceea. Unii credeau că au avut vedenii şi nu se mai gândeau la ele. Alţii dădeau din cap şi nu mai scoteau nici o vorbă. Astfel Rugg, fata lui, calul şi cabrioleta au fost în curând uitaţi. Umbla totuşi zvonul că Rugg fusese întâlnit mai târziu în Connecticut, între Suffield şi Hartford, trecând în galop peste câmp. Asta îi făcu pe prietenii lui Rugg să înceapă cercetările, dar, cu cât cercetau mai mult, cu atât aflau mai puţin. Dacă într-o zi li se spunea că Rugg a fost văzut la Connecticut, a doua

zi aflau că fusese văzut urcând colinele de la New Hampshire; şi, după scurt timp, un bărbat într-o cabrioletă, însoţit de-o fetiţă, el având toate semnalmentele lui Peter Rugg, fusese întâlnit în Rhode Island întrebând de drumul spre Boston.

II

Altă versiune despre cele întâmplate cu Peter Rugg

de Jonathan Dunwell

În toamna anului 1825 asistam la cursele de la Richmond, în Virginia.

Deoarece luau parte la cursă doi cai noi, asistenţa era din cea mai aleasă şi interesată în cel mai înalt grad. Partizanii lui Dart şi ai lui Lightning, cei doi pursânge, erau deopotrivă de neliniştiţi şi de nesiguri de rezultat. Un profan n-ar fi putut observa nici o deosebire între cele două animale. Caii erau amândoi tot atât de frumoşi, de aceeaşi culoare, de aceeaşi înălţime şi, când alergau alături, de aceeaşi lungime, diferenţa fiind doar de câţiva milimetri. Ochii lor erau proeminenţi, strălucitori, cu o căutătură hotărâtă. Când se priveau, cei doi păreau că-şi încordează gâtul într-o atitudine mândră, care făcea să li se vadă mai bine ochii, că se sprijină mai zdravăn pe copite. Dădeau, fără îndoială, semne de inteligenţă şi dovezi de bunăcuviinţă rară, chiar între diplomaţi.

Era aproape de amiază, ora aşteptării, îndoielii şi neliniştii. Călăreţii urcară în şa, atât de uşori, de subţiri, de aerieni, încât păreau că fac un singur trup cu caii lor. Numeroşii spectatori luaseră loc pe scaune şi, nemişcaţi, i-ai fi luat drept mii de statui vii. Toate privirile erau aţintite asupra lui Dart şi a lui Lightning şi asupra graţioşilor lor călăreţi. Nimic nu tulbura tăcerea, afară doar de-o ghionoaie îndrăzneaţă, care ciocănea în scoarţa

unui copac din vecinătate. Se dădu semnalul; Dart şi Lightning i-au răspuns cu o vie inteligenţă. La început porniră în trap încet, apoi iuţiră pasul şi continuară cursa în galop, înghiţind spaţiul. Cei doi cai aproape ştergeau pământul cu pântecul, în timp ce călăreţii, aplecaţi înainte, aproape că atingeau cu bărbia urechile cailor. Dacă pista n-ar fi fost perfect netedă, dacă ar fi avut vreo încreţitură sau cea mai mică pantă, spectatorii câteodată n-ar mai zărit nici cai, nici călăreţi.

În timp ce caii, alergând alături, păreau că zboară fără aripi, neîntrecându-se unul pe altul, toate privirile au fost atrase de-un spectacol neprevăzut. Imediat în urma cailor Dart şi Lightning, un cal negru maiestuos, de-o înălţime neobişnuită, trăgând o cabrioletă uzată de vânturi şi ploi, alerga în galop pe teren. Fără nici un efort aparent, îşi menţinea viteza şi, înainte ca Dart şi Lightning să fi ajuns la capăt, îi depăşi pe cei doi pursânge, care, în prezenţa acestui nou concurent, îşi lăsară urechile în jos, spre spate, şi se opriră brusc. Astfel, nici Dart, nici Lightning n-au câştigat premiul.

Spectatorii, foarte nervoşi, voiau să ştie de unde venise calul negru şi cabrioleta. Mulţi spuneau că nu era nimeni în vehicul. De fapt, aceasta era părerea generală, căci calul negru alergase atât de iute încât nici de aproape nu s-a putut distinge dacă era cineva în trăsură. Dar cei doi călăreţi prin dreptul cărora trecuse calul negru afirmau că văzuseră limpede în cabrioletă un bărbat cu faţa tristă şi o fetiţă. Atunci am fost convins că era Peter Rugg, dar cea mai surprinzătoare era afirmaţia lui John Spring, unul din călăreţi (cel care călărea pe Lightning), cum că nici un cal aievea n-ar fi putut, fără să-şi micşoreze viteza, şi pe deasupra înhămat la o trăsură, să întreacă pursângele lui; susţinea cu vehemenţă că nici nu era un cal, ci un bou negru. „Ce căuta boul acela mare, negru, zise John, nu ştiu; dar nici un

pursânge, nici Childers înaripatul, nu-l putea întrece pe Lightning."

Ideea lui John Spring provocă un râs general, căci era neîndoios că un cal negru, bine antrenat, întrerupsese cursa; dar John Spring, gelos de faima lui Lightning, spunea că orice alt animal, chiar şi un bou, ar fi fost în stare sa alerge mai repede decât rivalul său. Totuşi, în curând au încetat să mai râdă de John Spring, căci, îndată ce Dart şi Lightning şi-au recăpătat răsuflarea, s-au îndreptat amândoi, nemânaţi de nimeni, pe teren, şi, lăsându-şi mai întâi capetele în jos, şi le-au ridicat brusc şi au început să necheze. Au repetat de mai multe ori aceeaşi mişcare, până ce John Spring a spus: „Caii au simţit ceva neobişnuit; ei ne anunţă o trădare. O să-l întreb pe Lightning."

Veni lângă Lightning şi-l apucă de coamă; Lightning, lăsându-şi capul în jos spre pământ, îl mirosi fără a-l atinge, apoi, ridicând capul foarte sus, necheză atât de tare încât putu să fie auzit şi de cealaltă parte a colinei; Dart făcu acelaşi lucru. John Spring se aplecă spre a cerceta locul pe care-l mirosise Lightning. Dar se ridică brusc, cu faţa descompusă; puterile îl părăsiră într-atât încât trebui să se sprijine de Lightning.

În cele din urmă, John Spring îşi reveni şi strigă: „Era un bou! V-am spus-o! Nici un cal nu-l poate întrece pe Lightning."

La o cercetare atentă a urmelor lăsate de calul negru, s-au văzut copitele despicate. Cu toate aceste dovezi, continuam să cred că animalul era de fapt un cal. Totuşi, când spectatorii au părăsit terenul, cred că cel puţin jumătate din ei ar fi jurat că un bou mare negru întrecuse pe cei mai iuţi doi cai pursânge care alergaseră vreodată pe hipodromul din Virginia. Aşa că faptele zise istorice nu prea sunt întemeiate.

Pe când mă înapoiam acasă, reflecând la cele întâmplate în ziua aceea, un străin mi se adresă astfel:

— Scuzaţi-mă, nu sunteţi dumneavoastră domnul Dunwell?

— Ba da, am răspuns eu.

— Nu v-am întâlnit eu acum un an sau doi la Boston, la hotelul Marlborough?

— Se prea poate, domnule, căci am fost pe acolo.

— Şi aţi ascultat povestea lui Peter Rugg.

— Mi-aduc perfect aminte, am spus.

— Ceea ce vi s-a povestit la Boston era cu siguranţă adevărat, căci Rugg a fost pe-aci chiar astăzi. Omul acesta a ajuns până în Virginia şi, pe cât se pare, a plecat la Capul Horn. L-am mai văzut, dar niciodată încă într-un asemenea galop. Ştiţi cumva, domnule, unde îşi petrece Peter Rugg iarna? Căci nu l-am întâlnit decât vara, şi întotdeauna pe ploaie, afară de azi.

— Nimeni nu ştie unde îşi petrece Peter Rugg iarna, i-am răspuns, nici când şi unde doarme, mănâncă, bea, se odihneşte. S-ar părea că nu prea ştie când e zi, când e noapte, nici ce e timpul, spaţiul, furtuna şi soarele. Singura lui ţintă e Boston. Mi se pare că nu Rugg mână calul, ci calul îi trage cabrioleta, şi că Rugg însuşi s-ar afla în puterea calului său.

Îl întrebai pe străin când îl văzuse pentru prima dată pe Rugg şi calul acestuia.

— Ei, domnule, în vara lui 1824. Plecasem în Nord să-mi caut de sănătate, şi, după ce vă întâlnisem la Marlborough, mă înapoiam acasă în Virginia, când, dacă nu mă-nşeală memoria, îl întâlnii călare pe Rugg şi calul său în fiecare stat, între oraşul acesta şi Massachusetts. Câteodată, drumurile noastre se încrucişau, dar cel mai adesea mă ajungea din urmă şi mă depăşea. Nu mi-a vorbit decât o singură dată, şi anume la Delaware. Apropiindu-se, şi-a oprit cu greutate calul. Rar am văzut un cal mai frumos; pielea îi era mai strălucitoare, mai plină, mai netedă decât pielea unei frumuseţi negre. Când calul lui Rugg se

apropie de-al meu, trase de frâu, îşi ciuli urechile şi privi fix la calul meu. Pe loc, acesta se zgribuli, iar părul i se încreţi ca pe-o bucată veche de piele arsă; lovit ca de-o vrajă, rămase ţintuit locului, ca şi cum cele patru copite ale lui ar fi fost pe veci înşurubate în pământ. „Domnule, poate mergeţi la Boston? mă întrebă Rugg. Dacă ar fi aşa, aş fi fericit să mă-nsoţiţi, căci m-am rătăcit şi trebuie să fiu acasă chiar în seara asta. Vedeţi ce somnoroasă e fetiţa mea. Biata de ea, e răbdarea în persoană." „Dar n-o să ajungeţi astă-seară acasă, domnule, i-am răspuns eu, fiindcă vă aflaţi la Concord, în comitatul Sussex, din statul Delaware." „Ce vreţi să spuneţi cu statul Delaware? Dacă aş fi la Concord, n-aş mai avea decât douăzeci de mile până la Boston şi calul meu Lightfoot m-ar duce până la *ferry-boat*-ul din Charlestown în mai puţin de două ceasuri. Vă înşelaţi, domnule, sunteţi cu siguranţă străin, şi oraşul acesta nu seamănă de loc cu Concord, pe care îl cunosc prea bine. Am fost pe-acolo după ce am plecat de la Boston." „Dar, vă asigur, aci sunteţi la Concord, în statul Delaware." „Încă o dată, domnule, ce înţelegeţi prin stat?" întrebă Rugg. „Ei bine, unul din Statele Unite." „Stat, repeta el încet, omul ăsta îşi râde de mine şi vrea să mă facă să cred că mă aflu în Olanda. Apoi, cu glas tare, zise: Domnule, păreţi un *gentleman* şi vă rog stăruitor să nu mă induceţi în eroare. Arătaţi-mi repede, pentru numele lui Dumnezeu, drumul cel bun spre Boston, vedeţi doar că nu-mi mai pot ţine calul în frâu; n-a mâncat nimic de când am plecat din Concord." „Dar, domnule, aici sunteţi la Concord, la Concord în Delaware, şi nu la Concord din Massachusetts. Vă aflaţi acum la cinci sute de mile de Boston." Rugg mă privi atunci mai mult cu durere decât cu ciudă şi repetă: „Cinci sute de mile! Nenorocitul! Cine-ar fi spus că e nebun, dar nimic nu e atât de înşelător pe lumea asta ca aparenţa. Cinci sute de mile! Asta întrece lungimea fluviului

Connecticut." Nu ştiu ce înţelegea el prin Connecticut, dar calul său porni brusc, şi Rugg dispăru ca un fulger.

L-am lămurit pe străin ce voia să spună Rugg cu „fluviul Connecticut" şi ce i se întâmplase la Hartford, atunci când mă aflam în pragul excelentului hotel al domnului Bennett. Am căzut amândoi de acord că omul pe care-l văzusem în ziua aceea era adevăratul Peter Rugg.

Puţin mai târziu, l-am văzut pe Rugg la bariera dintre Alexandria şi Middleburgh. În timp ce plăteam accizul, i-am spus funcţionarului că seceta era mai mare pe-aici decât în Sud.

— Da, a răspuns el, seceta e cumplită şi, chiar să nu-mi fi povestit ieri un călător că omul cu calul negru a fost zărit acum trei zile în Kentucky, tot aş pune rămăşag că peste câteva minute o să înceapă ploaia.

Am scrutat cu ochii orizontul, dar n-am putut zări nici cel mai mic semn prevestitor de ploaie.

— Observaţi, domnule, reluă funcţionarul, acolo spre răsărit, chiar deasupra colinei, un mic punct negru, nu mai mare decât un bob de coacăză, şi care, chiar în vreme ce vă vorbesc, se măreşte mereu, trece peste şoseaua naţională şi înaintează spre noi, ca şi cum ar voi numaidecât să inunde un anume obiect.

— În adevăr, îl văd, zisei, dar ce legătură e între acest nor de furtună şi omul cu calul?

— Sunt mai multe. Mai staţi un moment, domnule; s-ar putea să am nevoie de dumneavoastră. Cunosc norul ăsta, l-am văzut de mai multe ori, sunt sigur că nu mă înşel. Veţi vedea îndată un om cu un cal negru.

În timp ce-mi vorbea am auzit, într-adevăr, bubuitul îndepărtat al tunetului şi, îndată, fulgerele au iluminat peisajul ca pentru o sărbătoare câmpenească. La depărtare de vreo milă l-am văzut pe omul cu calul negru sub nor; dar înainte

ca ei să fi ajuns la bariera de acciz, norul se risipise şi nici o picătură de ploaie n-a căzut lângă noi.

Pe când omul, în care îl recunoscui de îndată pe Rugg, încercă să treacă, funcţionarul lăsă din nou bariera şi, apucând calul de hăţuri, ceru doi dolari.

Simţind oarecare simpatie pentru Rugg, am intervenit, rugându-l pe funcţionar să nu-i ceară prea mult. Dar îmi răspunse că era cu atât mai în drept s-o facă, cu cât omul trecuse de mai bine de zece ori pe-aici fără să plătească, ba, mai mult, calul îi trăsese o copită ce l-ar fi putut ucide, că omul trecuse întotdeauna atât de repede încât, din pricina balamalelor ruginite ale barierei, n-o putuse coborî la timp ca să-l oprească. „Dar acum l-am prins!" adăugă el.

Rugg mă privi atent şi-mi zise:

— Vă rog, domnule, nu mă faceţi să-ntârzii. Am nimerit în sfârşit pe drumul ce duce direct la Boston, şi n-o să ajung astă-seară acasă dacă mă reţineţi. Vedeţi, sunt ud leoarcă, şi-aş voi să mă schimb.

Funcţionarul îl întrebă de ce trecuse de-atâtea ori fără să plătească.

— Taxă? strigă Rugg. Îmi ceri o taxă? Dar nu e nici o taxă de plătit pe şoseaua regală.

— Şoseaua regală? Dar dumneavoastră nu vedeţi bariera asta de acciz?

— Nu există aşa ceva în Massachusetts.

— Tot ce se poate, dar la noi în Virginia sunt chiar mai multe bariere.

— În Virginia! Cum adică, mă aflu în Virginia?

Rugg se întoarse atunci spre mine şi mă întrebă cât mai e până la Boston.

— Domnule Rugg, îi zisei, văd că faceţi o confuzie şi-mi pare rău că vă ştiu atât de departe de casă. Vă aflaţi, într-adevăr, în Virginia.

— Mă cunoaşteţi aşadar, domnule, şi-mi spuneţi că mă aflu în Virginia. Daţi-mi voie să vă

spun că sunteţi omul cel mai neruşinat din lume, căci nu m-am depărtat niciodată cu peste patruzeci de mile de Boston, şi nici n-am văzut în viaţa mea un ins din Virginia. Asta e şi mai şi decât Delaware!

— Taxa, domnule, taxa!

— Nu-ţi dau nici un ban, zise Rugg. Sunteţi amândoi nişte tâlhari de drumul mare. Nu există accize în ţara asta. Cereţi taxe pe şoseaua regală! Tâlhari care jefuiesc călătorii pe şoseaua regală!

Apoi, cu voce mai scăzută, adăugă:

— E limpede, e-o conspiraţie contra mea. Of, n-o să ajung niciodată la Boston! Pe şosele naţionale nu sunt lăsat să trec, fluviile îşi schimbă cursul, şi busola mă înşeală.

Dar calul lui Rugg n-avea intenţia să se oprească mai mult de-un minut, căci, în toiul discuţiei, cum ţinea nările lipite de bara de sus a barierei, o apucă în dinţi şi, scoţând-o uşor din balamale, dispăru cu ea cu tot. Funcţionarul, uluit, se uita cum îi dispare bariera.

— Nu vă neliniştiţi, i-am spus, calul o să lepede îndată bariera şi-o s-o găsiţi!

Apoi mi-am luat ziua bună de la funcţionar.

El avusese dorinţa tainică de a-l opri pe Rugg, de a-i goli buzunarele, gândind că o asemenea cercetare ar scoate la iveală nişte lucruri importante; dar ceea ce văzusem în ziua aceea îmi dovedise că nici o forţă omenească nu-l putea opri pe Rugg împotriva voinţei sale. M-am hotărât deci să mă port cu blândeţe, dacă l-aş mai întâlni pe Rugg.

Îndreptându-mă spre New York, am lăsat în urmă bariera de acciz de la Trenton; la New Brunswick am constatat că şoseaua fusese renovată şi aşternută cu macadam de piatră mărunt. Atunci am observat că, în mod regulat, din opt în opt picioare, pietrele erau deplasate pe-o suprafaţă cam cât o jumătate de baniţă. Acest

amănunt ciudat mă determină să cer lămuriri la bariera următoare.

— Domnule, mi-a răspuns accizarul, nu mă mir că-mi puneţi întrebarea asta. Şi totuşi nu sunt în măsură să vă răspund. În adevăr, trebuie să fiu lovit de vreo vrajă, şi bariera asta e cu siguranţă fermecată, căci ce-am văzut aseară nu poate fi decât o vedenie, altminteri toate barierele n-ar mai folosi la nimic.

— Nu cred în farmece, i-am răspuns, şi dacă-mi povestiţi în amănunt ce s-a întâmplat noaptea trecută, o să vă dau o explicaţie raţională.

— Vă amintiţi, poate, că noaptea trecută a fost neobişnuit de întunecoasă. Ei bine, domnule, tocmai lăsasem bariera, când deodată văzui ceea ce mi se păru a fi la început o luptă între două armate. Focurile de puşcă şi fulgerele tunurilor nu se potoleau. Acest straniu spectacol se tot apropia de mine cu iuţeala unui uragan, iar zgomotul deveni îndoit de tare; şi o formă compactă părea că se rostogoleşte pe pământ. Cel mai splendid foc de artificii ţâşni din pământ, luminând spectacolul în mişcare. Toate culorile curcubeului, cele mai strălucitoare culori pe care le desfăşoară soarele primăvara, împreună cu toată gama pietrelor preţioase, n-ar putea oferi un spectacol mai măreţ, mai strălucitor decât cel ce înconjura calul negru. Parcă toate stelele cerului se adunau apoteotic deasupra şoselei de acciz. În centrul de văpaie se vedea foarte clar un bărbat într-o cabrioletă veche, trasă de-un cal negru. Bariera, după toate legile naturii şi ale statului, ar fi trebuit să-i oprească şi să risipească vraja; dar calul sări fără nici o sforţare peste barieră, trăgând după el şi trăsura cu omul în ea, şi neatingând măcar bara de sus. De aceea spun că e o vrăjitorie la mijloc. Dumneavoastră ce credeţi, domnule?

— Dragul meu, i-am răspuns eu, aţi umflat un fapt firesc, socotindu-l o mare vrăjitorie. Omul acela era Peter Rugg, în drum, spre Boston. Calul

lui, în adevăr, galopa cu mare iuţeală, şi astfel era inevitabil să smulgă din locul lor mii de pietricele, care, zburând în toate direcţiile, se ciocneau cu zgomot şi scăpărau. Bara de sus a barierei dumneavoastră e doar la două picioare de pământ, iar calul lui Rugg, foarte tare la salturi, putea să ridice fără greutate cabrioleta uşoară ca un fulg peste bara de sus.

Explicaţia îl satisfăcu pe domnul McDoubt, lucru care mă bucură; altminteri, acest om simplu, proaspăt sosit din Scoţia, ar fi putut adăuga faptul respectiv la lunga listă a superstiţiilor lui. Desvrăjind astfel şoseaua de macadam, morişca barierei şi pe domnul McDoubt însuşi, mi-am continuat călătoria spre New York.

Nu mă aşteptam de loc să-l întâlnesc pe Peter Rugg, sau să aflu pe unde e, căci avea acum un avans de douăsprezece ore faţă de mine. N-auzii vorbindu-se despre el în drum spre Elizabethtown, şi de aceea socotii că, în ajun, se îndreptase spre vest, după ce trecuse de bariera; dar puţin înainte de a sosi la Powles's Hook, zării o mare mulţime de călători pe *ferry-boat;* stăteau nemişcaţi şi priveau fix spre acelaşi punct. Văzându-mă, unul din funcţionarii *ferry-boat*-ului, domnul Hardy, care mă cunoştea bine, întârzie cu un minut plecarea, ca să mă treacă şi pe mine apa, şi, ieşindu-mi în întâmpinare, îmi zise:

— Domnule Dunwell, avem pe bord ceva atât de ciudat încât l-ar mira şi pe doctorul Mitchell.

— Fără îndoială un peşte necunoscut, care a venit pe Hudson în sus?

— Nu. E un om care parcă ar fi coborât direct de pe corabia lui Noe. E însoţit de-o fetiţă, care are acelaşi aer ca el, şi un cal frumos, înhămat la cea mai curioasă cabrioletă pe care vi-o puteţi închipui.

— O, domnule Hardy, aţi dat lovitura! am exclamat. Nimeni până la dumneavoastră n-a putut

să-l oprească pe Peter Rugg atât cât să-l poată cerceta în voie.

— Îl cunoaşteţi? mă întrebă domnul Hardy.

— Nu, nimeni nu-l cunoaşte, dar toată lumea l-a văzut. Reţineţi-l cât puteţi mai mult, opriţi nava sub un pretext oarecare. Tăiaţi frâiele calului, faceţi tot ce puteţi ca să-l ţineţi pe bord.

Ajungând pe *ferry-boat,* am fost uimit de spectacolul ce se desfăşura lângă mine. În adevăr, Peter Rugg, fiica sa Jenny şi calul lor negru se aflau aici, paşnici ca nişte miei, înconjuraţi de peste cincizeci de persoane, care păreau că, din toate simţurile lor, nu mai aveau decât unul. Nemişcate, ţinându-şi răsuflarea, toate priveau la Rugg, picat ca de pe altă lume; şi el, la rândul lui, se uita la ei ca la nişte fiinţe de pe altă planetă. Nimeni nu scotea o vorbă; nici eu n-aveam de gând să rup tăcerea, mulţumit că-l văd şi eu o dată pe Rugg stând pe loc. Peste puţin, Rugg bombăni cu glas scăzut:

— Altă invenţie! Cai în loc de vâsle. Oamenii din Boston sunt plini de idei originale...

Era vădit că Rugg trebuie să fi fost de origine olandeză. Purta trei perechi de pantaloni scurţi, care se numeau pe vremuri nădragi, ce nu erau încă uzaţi de tot; dar vremea îi însemnase, subţiindu-i atât de mult încât în dreptul genunchilor se puteau vedea, suprapuse, ţesături de calităţi şi culori diferite. Multele sale straie, ale căror poale îi ajungeau până la genunchi, îl făceau să pară destul de corpolent. Din larga-i manta cafenie s-ar fi putut croi o jumătate de duzină de pardesie moderne, mânecile erau largi ca nişte saci de făină, iar în rever ar fi încăput un nou-născut. Pălăria lui, cândva neagră, acum brună-roşietică, nu era nici rotundă, nici cu o cută la mijloc, ci de-o formă nedefinită, şi dădea feţei pline a lui Rugg un aer de demnitate antică. Omul, deşi tare pârlit de soare, nu părea să aibă mai mult de treizeci de ani. Nu mai avea privirea tristă şi neliniştită, era foarte

calm şi părea fericit. Cabrioleta lui era foarte încăpătoare, arăta foarte zdravănă şi construită ca să dureze secole; din cât lemn se folosise la confecţionarea ei ar fi ieşit trei trăsuri moderne; aducând cu o trăsură din Nantucket, ea depăşea ca prestigiu orice vehicul pe roate construit vreodată. Calul era şi el o vieţuitoare vrednică de privit: statura lui maiestuoasă, coama şi coada lui, neatinse de foarfeci, îi dădeau un aer impunător, iar nările larg deschise te făceau să crezi că nu obosea niciodată. Se vedea bine cum copitele i se despicaseră, pesemne pe vreo şosea pietruită de curând cu macadam, şi că acum îşi reiau forma iniţială; prin urmare, John Spring nu se înşelase de tot afirmând că erau despicate.

Această scenă mută s-ar fi putut prelungi multă vreme, căci Rugg nu dădea nici un semn de nerăbdare. Dar calul său, care stătuse liniştit timp de mai bine de cinci minute, nu voia să ramână nemişcat. El începu să necheze şi, după o clipă, lovi puntea cu copita dreaptă.

— Calul meu şi-a pierdut răbdarea, a văzut cartierul de nord, zise Rugg. Grăbiţi-vă, altfel n-o să-l mai pot stăpâni.

La aceste cuvinte, calul ridică piciorul stâng, şi când îl lăsă iarăşi jos, *ferry-boat*-ul se cutremură. Doi oameni apucară îndată calul de hăţuri. Dintr-o lovitură cu capul, îi aruncă în Hudson. În timp ce ne trudeam să-i scoatem, calul rămase perfect liniştit.

— Nu-mi sâcâiţi calul, zise Rugg, n-o să vă facă nici un rău. Vrea, ca şi mine, să ajungă pe-un mal mai frumos; a văzut biserica din nord şi se simte aproape de grajd.

— Domnule, îi spusei eu lui Rugg, întrebuinţând un mic subterfugiu, vă rog să-mi spuneţi, fiindcă sunt străin, ce fluviu e ăsta şi ce oraş se vede pe celălalt mal? Sunteţi desigur de pe-aici?

— Fluviul, domnule, se numeşte Fluviul Mistic, şi acesta e *ferry-boat*-ul de Winnisimmet. Am păstrat numele indiene. Iar oraşul pe care-l vedeţi e Boston. Se vede că sunteţi străin, altfel aţi şti că Boston, oraşul de colo, e capitala provinciilor Noii-Anglii.

— Scuzaţi, domnule, sunteţi plecat de mult din Boston?

— Chiar că nu mai ştiu. M-am dus recent la Concord împreună cu fiica mea să văd nişte prieteni. Dar, mi-e ruşine să vă spun, la înapoiere m-am rătăcit, şi de-atunci sunt mereu pe drumuri. Nimeni nu mi-a putut arăta drumul într-acolo. Nu se cade să induci în eroare un călător. Dar, domnule, calul devine nerăbdător. Lighfoot, până acum, şi-a mişcat doar de câteva ori crupa şi a dat din cap. Dar nu pot să răspund de ceea ce e în stare să facă de-acum înainte cu picioarele.

La aceste cuvinte, Lighfoot îşi ridică lunga sa coadă, făcând-o să pocnească întocmai ca un bici. Hudsonul purta mai departe ecoul. Imediat, cei şase cai se puseră în mişcare şi bacul începu să înainteze. Apele Hudsonului erau netede ca uleiul; nu se zărea nici cea mai slabă unduire. Dar caii, plecaţi în trap domol, o luară curând la galop. Apa scălda puntea, *ferry-boat*-ul fu acoperit de-un ocean de spumă, şi zgomotul valurilor începu să semene cu tunetul unei cataracte. Ajunşi la New York, se putea zări magnifica urmă albă lăsată de *ferry-boat* pe Hudson.

Deşi Rugg refuzase să plătească taxa legală la bariera de acciz, de astă dată, când i se ceru să plătească trecerea, băgă pe loc mâna într-unul din nenumăratele sale buzunare şi scoase o monedă de argint pe care-o oferi funcţionarului.

— Ce-i asta? întrebă domnul Hardy.

— Treizeci de şilingi, răspunse Rugg.

— Poate să fi fost odată treizeci de şilingi, caraghiosule, răspunse domnul Hardy, dar azi nu mai valorează nimic.

— Moneda mea e din argint bun, englezesc, replică Rugg, bunicul meu a adus din Anglia un sac cu de-astea, noi-nouţe.

La aceste cuvinte, mă apropiai de Rugg şi-i cerui voie să examinez moneda. Era o jumătate de coroană, bătută de Parlamentul englez în anul 1649. Pe o parte sta scris: „Statul Englitera", cu crucea sfântului Gheorghe înconjurată de-o coroană de lauri. Pe cealaltă: „Dumnezeu e cu noi", cu harfa şi crucea sfântului Gheorghe îmbinate. Făcând domnului Hardy semn cu ochiul, declarai că moneda era bună şi zisei cu voce tare:

— Nu voi îngădui să fie înşelat acest *gentleman* şi-i voi da eu însumi restul.

La care Rugg spuse:

— Vă rog, domnule, cum vă numiţi?

— Mă cheamă Dunwell, răspunsei.

— Domnule Dunwell, sunteţi singurul om cinstit pe care l-am întâlnit de când am plecat din Boston. Pentru că sunteţi străin, vă poftesc la mine. Va fi pentru doamna Rugg o plăcere să primească pe prietenul soţului ei. Luaţi loc în trăsura mea, domnule, putem sta comod. Dă-te puţin la o parte, Jenny, să poată şedea şi domnul. În câteva minute vom fi pe Middle Street.

Mă aşezai deci lângă Peter Rugg.

— N-aţi fost niciodată la Boston? mă întrebă Rugg.

— Nu, zisei eu.

— Ei bine, domnule, o să vedeţi coroana Noii-Anglii, al doilea oraş după Philadelphia, din toată America de Nord.

— Uitaţi New York-ul.

— Bah! New York-ul e o nimica toată, deşi n-am fost niciodată acolo. Dar mi s-a spus că tot New York-ul ar încăpea într-o mahala de-a noastră. Nu, domnule, credeţi-mă, New York-ul nu-i mare lucru, şi nu poate fi comparat cu Boston, după cum nu puteţi compara o colibă cu un palat.

Cum calul lui Rugg o luase pe Pearl Street, îl privii pe Rugg atât cât permitea buna-cuviinţă şi-i zisei:

— Domnule, dacă acesta e Boston-ul, recunosc că New York-ul nu e nici cât o mahala din Boston.

Înainte de-a fi înaintat mult pe Pearl Street, Rugg îşi schimbă atitudinea. Începu să tremure nervos; ochii aproape că-i ieşeau din orbite; era vădit uluit.

— Ce se întâmplă, domnule Rugg, păreţi tulburat?

— Asta trece peste orice putere de înţelegere omenească. Dacă ştiţi unde ne aflăm, domnule, vă conjur să mi-o spuneţi.

— Dacă acest oraş nu e Boston, trebuie să fie New York, îi răspunsei eu.

— Nu, domnule, nu e Boston şi nu poate fi nici New York. Cum să fiu la New York, la două sute de mile de Boston?

În acel moment ajunserăm pe Broadway şi de astă dată Rugg păru că-şi pierde capul.

— Nu există un asemenea loc în America de Nord. Toate astea sunt plăsmuirile unei vrăji. E un miraj străin de orice realitate. Iată, pe cât se vede, un oraş mare, case, magazine, mărfuri splendide, nenumăraţi bărbaţi şi femei, şi toţi la fel de ocupaţi, de grăbiţi, ca în viaţa reală; toţi au ieşit din haos într-o singură noapte; afară numai dacă nu cumva un seism groaznic n-a aruncat Londra sau Amsterdam-ul pe coastele Noii-Anglii. Sau poate am început să visez, cu toate că noaptea pare mai curând lungă; dar mi s-a mai întâmplat într-o noapte să plec la Amsterdam, să cumpăr mărfuri la Vandogger, şi să mă-ntorc la Boston în zorii zilei.

În acel moment se auziră nişte strigăte: „Opriţi-i pe nebunii ăştia că ne omoară". Sute de inşi încercau zadarnic să oprească calul lui Rugg. Dar Lighfoot nu putea fi oprit de nici un obstacol. Din parte-mi, temându-mă să ajung înainte de

căderea nopţii în spatele munţilor Allegani, mă adresai domnului Rugg pe-un ton rugător şi-l implorai să oprească calul, să mă pot da jos din trăsură.

— Dragul meu, îmi zise el, vom fi la Boston înainte de căderea serii şi doamna Rugg va fi nespus de fericită să vă vadă.

— Domnule, vă rog să mă iertaţi, spusei eu. Dar uitaţi-vă spre apus. Vedeţi acel nor negru care înaintează cu mare iuţeală, de parcă ar veni pe urmele noastre?

— A, răspunse Rugg, degeaba am încerca să ne ferim de el. Cunosc norul ăsta; îşi adună iar toată furia, ca să mi-o toarne în cap.

Apoi, oprind calul, mă lăsă să cobor şi îmi zise:

— Adio, domnule Dunwell, voi fi fericit să vă văd la Boston. Locuiesc pe Middle Street.

Nu se ştie unde s-a dus domnul Rugg, când a dispărut de pe Broadway; ce se ştie, însă, e că, două luni după trecerea lui prin New York, a sosit în sfârşit la Boston.

Averea lui Peter Rugg intrase de curând în patrimoniul statului Massachusetts, din lipsă de moştenitori; şi Consiliul general ordonase să se afişeze vânzarea moşiei la licitaţie publică. Cum mă găseam la Boston la acea dată şi luasem cunoştinţă de afişul care anunţa vânzarea unui mare lot de pământ, am fost foarte curios să văd locul unde trăise odinioară Rugg. Cu prospectul în mână, am luat-o mai mult la întâmplare pe Middle Street şi, fără să întreb nimic pe nimeni, mă oprii în faţa unui loc, unde îmi spusei: "Ăsta e terenul lui Rugg. Nu fac un pas mai departe. Aici trebuie să fie." Locul acela, în adevăr, părea să corespundă unei triste proroci ri. Faţada era pe Middle Street, dar terenul se întindea, în spate, până pe Anne Street, cuprinzând cam o jumătate acru. Pe vremuri era foarte firesc să ai un teren atât de mare în jurul casei; căci un acru nu preţuia pe-atunci, în

multe cartiere din Boston, mai mult decât face azi un picior de pământ. Vechea locuinţă, după ce slujise cândva drept depozit de praf de puşcă, sărise în aer. O altă clădire, nelocuită, se înălţa ameninţător, mândră de starea ei de dărăpănare. Strada fusese înălţată atât de mult încât dormitorul ajunsese jos, lângă bucătărie, aflându-se acum la nivelul trotuarului. Casa avea aerul să-şi cunoască soarta; şi, sătulă parcă de-a mai sta pe loc, se depărtase mult de curtea din spate, aşteptând ca primul vânt s-o doboare în stradă. Cele mai şirete jivine, în căutarea unui refugiu, ar fi putut să-şi dea întâlnire aci. Sub grinda cea groasă, corbul ar fi fost în deplină siguranţă, iar în firidele de jos s-ar fi putut ascunde vulpea şi nevăstuica. „Mâna grea a destinului, mă gândeam, a lovit aceste locuri şi, mai mult încă, pe primii săi proprietari. Ce ciudat, un loc atât de întins să fi rămas fără moştenitori! Totuşi, Peter Rugg ar putea să treacă azi prin faţa propriului său prag şi să întrebe: «Cine locuia aci odinioară?»"

Portărelul, numit de Primărie pentru vânzarea terenului, era locvace ca mulţi portărei din Boston. Se pare că prilejul îi furniza un subiect de discurs frumos, iar datoria şi dorinţa sa tainică era să strălucească. El se adresă publicului în termenii următori:

— Acest domeniu, domnilor, pe care vi-l oferim azi, a aparţinut pe vremuri unei familii acum stinse. Drept care a revenit statului. Dacă vreunul din dumneavoastră ar ezita să dobândească o proprietate atât de întinsă, de teamă să nu vină mai târziu cineva care să-i conteste dreptul de-a o stăpâni, sunt împuternicit de Consiliul General să vă asigur că dobânditorul va primi cea mai bună din toate garanţiile: garanţia statului. Ţin să subliniez acest lucru, domnilor, căci ştiu că pe meleagurile astea circulă un vag zvon după care un anume Peter Rugg, primul proprietar al terenului, ar mai fi în viaţă. Acest zvon, domnilor, n-are nici

un temei şi nici nu merită să fie luat în serios. El s-a răspândit acum vreo doi ani, în urma povestirii neverosimile a unui anume Jonathan Dunwell din New York. Doamna Croft, pe-al cărei soţ îl văd aci, şi care arde de dorinţa de-a dobândi terenul, este aceea care a colportat toate aceste năzbâtii. Dar, domnilor, e oare omeneşte cu putinţă ca o proprietate, şi cu deosebire o proprietate de-o asemenea valoare, să rămână fără stăpân aproape o jumătate de veac, dacă ar mai fi în viaţă vreun moştenitor, fie şi o rudă de departe? Căci, domnilor, toată lumea e de acord că, dacă bătrânul Peter Rugg ar mai fi în viaţă, ar avea acum cel puţin o sută de ani. Se ştie că el şi fiica lui, cu calul şi trăsura lor, au fost daţi dispăruţi acum mai bine de jumătate secol şi, deşi nu s-au mai întors nicicând, e posibil oare să mai fie în viaţă şi să vină într-o zi să revendice dreptul lor de proprietate asupra acestei vaste reşedinţe? Domnilor, asemenea raţionamente nu permit să se efectueze vreodată operaţii serioase. Astfel de poveşti neroade nu trebuie să ne abată de la scopul nobil de-a încredinţa aceste ruine geniului unui arhitect. Dacă asemenea lucruri ar putea descuraja un spirit întreprinzător, nimeni n-ar mai îndrăzni să încheie cea mai mică tranzacţie comercială. Economiile dumneavoastră, în loc să vă îndulcească somnul cu vise despre noi izvoare de aur şi îmbogăţire, v-ar pricinui groaznice coşmaruri. Banul, dacă nu e întrebuinţat, nu face decât să tulbure liniştea omului. Priviţi acest magnific teren pe care-l aveţi în faţă. Iată o jumătate de acru — peste douăzeci de mii de picioare — un teren de colţ, pe care poţi zidi ce vrei; nu e un petic de patruzeci de picioare pe cincizeci, unde, în timpul caniculei, să nu poţi respira decât în pivniţă. Din contră, un arhitect n-ar putea contempla acest teren fără invidie, căci aici e loc pentru o clădire care ar desfide până şi templul lui Solomon. Ce lucru seducător! Cum să-i rezişti?

La răsărit, foarte aproape de Atlantic, Neptun, încărcat cu cele mai rare comori ale întregului pământ, poate să bată cu tridentul lui la uşa dumneavoastră. La apus, produsele fluviului Paradisului — Connecticut — datorită binefăcătorilor aburi ai căilor ferate şi canalelor, vor trece în curând pe sub ferestrele dumneavoastră şi în felul acesta, în unul şi acelaşi loc, Neptun se va cununa cu Ceres, şi Pomona din Roxbury, şi Flora din Cambridge vor juca la nuntă. Oameni de ştiinţă, oameni de gust, şi dumneavoastră, oameni de litere — căci văd mulţi în onorata asistenţă — acest pământ binecuvântat e al vostru! Dacă locul unde eroul de odinioară a lăsat doar urma unui pas al său e astăzi sacru, cu cât mai mare trebuie să fie preţul locului de naştere al celui pe care lumea îl celebrează pentru că s-a născut pe Middle Street, drept în faţa acestei locuinţe, şi a cărui casă părintească, dacă n-ar fi cunoscută, ar fi revendicată de peste şapte oraşe! Pentru dumneavoastră aceste date au o valoare dublă. Căci, în curând, chiar în faţa casei care se va construi aci, se va înălţa un monument, spre încântarea şi veneraţia întregii lumi. O coloană se va ridica, înaltă până la cer; şi pe această coloană va fi gravat un singur nume, care va ralia pe toţi înţelepţii, savanţii, intelectualii, oamenii virtuoşi, prudenţi, binevoitori în vorbă şi în fapte, numele celui care, pe când trăia, a fost protectorul săracilor, bucuria familiilor şi admiraţia regilor, şi care după moarte rămâne vrednic să fie pus în rând cu cei şapte înţelepţi ai Greciei. Mai e nevoie să-i rostesc numele? El opreşte tunetul şi comandă fulgerului. Oameni din cartierul de nord! Trebuie să fac apel la patriotismul vostru pentru a dovedi valoarea acestui domeniu? Nu există pe pământ un loc mai celebru; colo, la colţul străzii, a trăit James Otis; dincolo, Samuel Adams; dincolo, Joseph Warren; iar la celălalt colţ, Josiah Quincy. De aici a pornit Independenţa; aici s-a născut, a crescut şi

ajuns la maturitate Libertatea. Aici omul a fost creat a doua oară. Aici e leagănul independenţei americane — ce zic, sunt prea modest — aici începe emanciparea lumii! Mii de generaţii, adică milioane de oameni, vor trece Atlanticul cu singurul scop să vadă cartierul de nord din Boston. Părinţii dumneavoastră — ce zic! — dumneavoastră înşivă — da, chiar în această clipă zăresc aici mai mulţi amatori care de pe-acum ridică mâna pentru a apăra leagănul Independenţei. Oameni de afaceri! Dumneavoastră care sunteţi surzi la orice alt sunet decât al banilor, sunt sigur că mă veţi asculta cu atenţie când vă voi spune că oraşul Boston va avea nevoie de o parte din acest teren pentru a lărgi Ann Street. Mă auziţi? Mă auziţi bine? Vă repet că oraşul va avea nevoie de o mare parte din acest teren pentru a lărgi Ann Street. Ce şansă nesperată! Oraşul nu confiscă bunul unui cetăţean al său fără a-l despăgubi. Dacă va rechiziţiona bunul dumneavoastră, se va dovedi mai generos decât în visurile celui mai avar om. Singura primejdie care v-ar putea ameninţa e să muriţi înăbuşiţi sub povara bogăţiei dumneavoastră. Cunoaşteţi cazul bătrânei doamne, moartă recent de embolie, în momentul când primarul i-a înmânat despăgubirea pentru un colţişor din curtea ei. Întreaga Facultate a recunoscut că tezaurul pe care primarul, în chip imprudent, i l-a înmânat în dolari sunători şi verificaţi cu cântarul, calzi încă, fiind proaspăt bătuţi, i-a pricinuit doamnei ruperea unui vas ce i-a fost fatală. Deci, cel care va cumpăra acest loc să se teamă de prea mult noroc, şi nu de Peter Rugg. Faceţi deci ofertele dumneavoastră cu deplin curaj, iar numele lui Peter Rugg n-are de ce să vă scadă zelul. Cine cât oferă pentru un picior din acest domeniu?

Aşa glăsui portărelul, înălţându-şi ciocănaşul de fildeş. Ofertele se urcară în câteva minute de la cincizeci la şaptezeci şi cinci cenţi de picior. Apoi

de la şaptezeci şi cinci la nouăzeci. În fine, cineva oferi un dolar. Portărelul părea mulţumit şi, uitându-se la ceasornic, declară că terenul va fi adjudecat la acest preţ, dacă în timp de cinci minute nimeni nu va da mai mult.

O tăcere adâncă domni un scurt timp. Dar, pe când ciocănaşul era încă ridicat, se auzi un zgomot surd care atrase atenţia tuturor. Cum zgomotul părea că se apropie, cineva strigă: „Se dărâmă clădirile pieţei noi!" Alţii: „Nu, e un cutremur de pământ: se simte cum se mişcă pământul!" Iar alţii: „Ba de loc, zgomotul vine din Hanover Street şi se îndreaptă spre noi". Ceea ce era adevărat, căci, deodată, Peter Rugg apăru printre noi.

— Vai, Jenny, oftă Peter, sunt ruinat! Casa noastră a ars şi toţi vecinii s-au adunat în jurul ruinelor. Cerul a ocrotit-o pe-mama ta, doamna Rugg, care a rămas în viaţă.

— Dar nu seamănă cu vecinii noştri, răspunse Jenny. Adevărat e că a ars casa şi că n-a mai rămas nimic din ea decât peronul şi vechiul stâlp de cedru. Întreabă unde e mama.

Între timp, sute de inşi îl înconjuraseră pe Rugg, calul şi cabrioleta lui. Dar nici Rugg personal, nici calul său nu atrăgeau atâta atenţie cât portărelul. Privirea pătrunzătoare şi plină de încredere a lui Rugg era dovada cea mai bună, şi nimeni nu se mai îndoia de dreptul său de proprietate. Impresia făcută de elocventul portărel se ştersese, şi deşi ultimele lui cuvinte fuseseră „Nu vă temeţi de Peter Rugg", de cum îl văzuse în carne şi oase, ciocănelul îi căzuse din mână şi fusese apucat de-un tremur. Calul negru constituia şi el o dovadă. Simţindu-se la capătul călătoriei, se întinse, încât se făcu o dată şi jumătate pe cât era, îşi lipi capul de stâlpul de cedru şi necheză de trei ori, scuturându-şi hamurile de la zăbală până sub coadă.

Rugg, ridicându-se în picioare în cabrioleta lui, întrebă pe-un ton poruncitor:

— Cine mi-a dărâmat casa în lipsă, căci nu văd nici un semn de sinistru? Vă întreb prin ce împrejurare neprevăzută s-a întâmplat asta şi pentru ce s-a adunat atâta lume la poarta mea? Credeam că toată lumea din Boston mi-e cunoscută, dar dumneavoastră păreţi a fi din altă generaţie. Totuşi, unele feţe îmi sunt cunoscute. Ba chiar am să vă spun pe nume, deşi mi se pare că vă văd pentru prima dată. Văd aci, sunt sigur, un Winslow, dincolo un Sargent; iată un Sewall, şi, lângă el, un Dudley. Dar nici unul din dumneavoastră nu-mi adresează un cuvânt? Ori totul nu-i decât un vis? De fapt, văd numeroase feţe cu ochii deschişi, şi totuşi toţi păreţi muţi, surzi sau loviţi de dambla. Straniu lucru! Nu-mi spune nimeni cine mi-a dărâmat casa?

Atunci se auzi o voce din mulţime, dar nu sunt în stare să precizez de unde venea:

— Aici nu-i nimic straniu în afară de dumneavoastră, domnule Rugg. Timpul, care nimiceşte şi reînnoieşte totul, v-a distrus casa şi ne-a adus aici. Aţi trăit mulţi ani într-un miraj. Furtuna, pe care aţi sfidat-o ca un necredincios la Menotomy, s-a potolit în sfârşit; dar dumneavoastră nu vă mai puteţi întoarce niciodată acasă, căci casa, soţia şi vecinii dumneavoastră au dispărut. Proprietatea a rămas pe loc, nu şi căminul dumneavoastră. Aţi fost exclus din secolul trecut, şi nu veţi face parte niciodată din secolul nostru. Căminul dumneavoastră a dispărut, iar altul n-o să mai aveţi nicicând pe lumea asta.

Table of Contents

Peter Rugg, disparutul

Table of Contents

Peter Rugg, disparutul 1